

Předložena bakalářská práce si klade za cíl popsat současnou jazykovou situaci v Norsku perspektivou norského knižního trhu. Jazyková situace v současném Norsku je výsledek poměrně dlouhého a komplikovaného kulturně-spoločenského vývoje a pohled na to, jak se tato situace odráží v činnosti norských nakladatelství, je zajiště velmi zajímavý.

Úvodní kapitola (kap. 1) stručně nastiňuje předmět výzkumu a prezentuje strukturu celé práce. Poměrně rozsáhlá druhá kapitola se již detailně věnuje jazykovému vývoji norskýny na pozadí hlavních historických událostí. Samotný výklad začíná až vývojem v 19. století, což je ovšem pochopitelné, neboť psaná norskina do této doby prakticky neexistovala. Diplomantka se podrobně věnuje vzniku obou psaných forem (bokmål a nynorsk) a také politickému vývoji, který postupně směřoval k jejich zrovnoprávnění. Vývoj ve 20. století se soustředí především na pravopisné reformy obou psaných forem. Centrem pozornosti jsou jednak nejdůležitější jazykové změny (což je naprosto klíčové pro pochopení současné jazykové situace) a jednak historické a společenské události, které s jazykovým vývojem přímo souvisí (například vyhlášení nezávislosti Norska, světové války apod.). V samostatné podkapitole se diplomantka také věnuje jazykové politice (kap. 2.2.3), kde popisuje vznik a činnost jednotlivých jazykových institucí v Norsku.

Následující kapitola (kap. 3) detailně popisuje situaci současného knižního trhu v Norsku. Diplomantka podrobně popisuje, kterými předpisy je knižní trh regulován a která pravidla se na vydávání knih uplatňují (pevné ceny knih, nulová sazba DPH, kolektivní smlouvy autorů, knižní dohoda apod.). Dále se věnuje hlavním institucím, které na norském knižním trhu působí (kap. 3.2). Zde se diplomantka zabývá zejména jejich funkcí v rámci fungování knižního trhu a popisuje také jistá specifika jednotlivých organizací (například udělování literárních cen, podpora překladů norských autorů v zahraničí, stipendijní podpora pro autory apod.).

Stejně jako práce se týká samotného vyhodnocení celkové situace (kap. 4). Jak diplomantka sama uvádí, věnuje se vyhradně období mezi lety 2017 a 2022, za které jsou k dispozici statistické údaje. Analýza sleduje v jednotlivých letech čtyři hlavní kategorie knih (1. norská literatura pro dospělé, 2. překladová literatura pro dospělé, 3. norská literatura pro děti a mládež a 4. překladová literatura pro děti a mládež) v obou psaných formách norskýny. Ze statistik vyplývá, že procentuální poměr vydaných knih v nynorskou se v daném období drží na konstantní úrovni (okolo 9%), což také víceméně odpovídá oficiálním údajům o užívání nynorskou norskou populací (přibližně 10-15%). Druhá část analýzy se zakládá na dotaznících, které diplomantka zaslala do 15 největších či nejvýznamnějších nakladatelství v Norsku. Jejich cílem bylo zjistit, podle čeho se jednotliví nakladatelé řídí při výběru jazykové formy vydávaných knih. Přestože byla návratnost dotazníků poměrně malá (z celkových 15 se jich vrátilo pouze 5), lze vysledovat jisté obecné tendence. Všichni nakladatelé shodně potvrdili, že o variantě norskýny rozhoduje sám spisovatel, případně překladatel a že nakladatelství do tohoto rozhodnutí nijak nezasahuje. Zájímavostí také je, že nakladatelství, která se nacházejí na západě Norska (v oblasti, kde silně dominuje varianta nynorsk), nutně nevydávají větší počet knih v nynorskou, což by se dalo předpokládat. Jednotlivé výsledky analýzy jsou stručně shrnuty v závěrečné kapitole (kap. 5).

Předložena práce přináší zajímavý pohled na současnou norskou společnost a popisuje zajímavé tendence, které se vhlédem k oběma psaným formám v norské společnosti uplatňují. Práce je z formálního i věcného hlediska bez závaznějších nedostatků.

Otázky k obhajobě:

1. Jaký je současný postoj norské společnosti k otázce dvou jazykových forem? Jaké argumenty se nejčastěji ozývají?
2. Na str. 25 zmiňujete, že Asociace norských nakladatelů připomínkovála nový knižní zákon, který má přispívat mimo jiné k rozmanitosti. Zároveň však Asociace vyslovila přání, aby se daný zákon nevztahoval na učebnice. V čem je tedy zákon v tomto ohledu problematický?
3. Norštinu (obdobně jako jiné menší jazyky) v současnosti významně ovlivňuje pronikání angličtiny do různých oblastí společenského života. Může však tento trend přinášet i jisté benefity?

Závěr:

Z výše uvedeného vyplývá, že předložená studie Terezy Dobrovodské splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím jako velmi dobrou až výbornou.

V Praze 12.8.2024

PhDr. Pavel Dubeč, Ph.D.

